

**VOLNOČASOVÉ
AKTIVITY OSOB SE
ZRAKOVÝM
POSTIŽENÍM (ZP)**

Jana Kladivová

- ⦿ Kultura a osoby se ZP
- ⦿ Výtvarné aktivity osob se ZP
- ⦿ Další využití volného času
- ⦿ Zajímavé dokumenty ČT
- ⦿ Sbírky a projekty
- ⦿ Některé akce v jednotlivých krajích

<https://www.youtube.com/watch?v=Q7sf8Rzf8rs&feature=share&list=UU4t6EKWI3sXePndAsUauEyA&index=2> (3.16)

Kultura a osoby se ZP

- ⦿ kulturní aktivity
- ⦿ sdružení, organizace, ...

Hudba

- ⦿ návštěva koncertů
- ⦿ Konzervatoř a SŠ Jana Deyla v Praze
 - Trio MAKABARA

<https://www.youtube.com/watch?v=fAq1Ui65EcQ> (4.17)

<https://www.youtube.com/watch?v=YOCIOtBNKH0> (1.34)

- Anton Mészáros

<http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/10123229618-lidske-osudy/307295350280003> (25.25)

**KONZERVATOŘ JANA DEYLA
A STŘEDNÍ ŠKOLA
PRO ZRAKOVĚ POSTIŽENÉ**

Divadlo

- ⦿ Divadélko Fortel
 - brněnský soubor; ochotnické hraní
 - více jak 10 let; vidící s nevidomými
- ⦿ Studio DAMÚZA (studenti a absolventi DAMU)
 - projekt Cesta kolem světa za absolutní tmy
- ⦿ Souboru Loco
 - ⦿ spolupráce s nevidomými

Výstavy

- ⦿ návštěva výstav
 - Muzeum bez bariér (web. informační fórum zaměřené na práci s návštěvníky muzeí, galerií a dalších kulturních paměťových institucí a zařízení, kteří mají specifické potřeby)
 - Projekty a výstavy pro zrakově znevýhodněné (Národní muzeum)

<http://www.emuzeum.cz/bezbarier/projekty-a-vystavy-pro-zrakove-znevychodnene/>

Film

- ⊙ Projekt Komentované kino
 - od 2002
- ⊙ Občanské sdružení Apogeum
 - audio popis filmů – PhDr. J. Smýkal
<http://www.apogeum.info/index.php?kat=6> (3.12)
 - od 2001/2
- ⊙ Filmový klub zrakově postižených

Tanec

- ⊙ Taneční pro zrakově postižené

- TyfloCentrum, o.p.s. Brno

- ⊙ Tanec pro zrakově postižené

- od 2004 na Fakultě sportovních studií MU
- předmět v rámci celouniverzitního tělocviku

http://is.muni.cz/do/1499/el/estud/fsps/ps09/dance_h/web/index.html

SPOLUMAT

- ⦿ projekt, díky kterému lze požádat o doprovod na koncert, výstavu, divadelní představení
- ⦿ stačí se registrovat na internetu (www.spolumat.cz), vybrat si akci a odpovědět na něčí prosbu o doprovod nebo vložit svou nabídku

SpoluMat

Výtvarné aktivity osob se ZP

- ⦿ výtvarné aktivity
- ⦿ hmatové modelování
- ⦿ sdružení, organizace a jejich zaměření

Výtvarné aktivity

- ⦿ pletení z pedigu; košíkářství
- ⦿ tkalcovství
- ⦿ batika; malování (např. na sklo)
- ⦿ modelování ze včelího vosku
- ⦿ grafika (linoryt)
- ⦿ šperkařství
- ⦿ hmatové modelování z keramické hlíny

Hmatové modelování z hlíny

☉ Sdružení Slepíši

- založeno 1995; od 2001 Mezinárodní centrum ATM v Tasově na Vysočině
- výuka a propagace Axmanovy techniky modelování (ATM)
- řešení pracovního uplatnění pro zdravotně postižené absolventy ATM

<http://www.slepisi.eu/cs/ohlasy-v-mediich> (10.47)

Hmatové modelování z hlíny

- ⦿ HapAteliér
 - Centrum denních aktivit brněnského TyfloCentra
 - hmatové modelování s keramickou hlínou a jiné aplikované výtvarné techniky

Hmatové modelování z hlíny

⦿ Hmatateliér

- ateliér a dílna hmatového modelování
- zřizovatel sdružení Okamžik
- předměty z šamotové hlíny technikou ATM
- i jiné formy řemeslně-výtvarné práce
přizpůsobené přirozeným hmatovým
schopnostem nevidomých

Další využití volného času

ZP

- ⦿ sport
- ⦿ četba
- ⦿ cestování
- ⦿ internet, kurzy, ...

Sport

- ČSZPS o.s. – Český Svaz Zrakově Postižených Sportovců; TJ ZORA
- Světové hry IBSA (IBSA MS a hry, IBSA světové mistrovství mládeže a studentů);
- Paralympijské hry

Sport

- ⦿ Evropské hry mládeže pro handicapované;
Mezinárodní sport. hry pro ZP mládež
- ⦿ Zimní sportovní soustředění talentovaných dětí
a mládeže
- ⦿ Sportovní hry zdravotně postižené mládeže
a sportovní tábory

<http://www.inkluze.upol.cz/portal/sportovni-hry-zdravotne-postizene-mladeze-blansko-2-6-6-2014/> (2.59)

Sport

- ⦿ atletika
- ⦿ bowling; kuželky
- ⦿ tandemová cyklistika
- ⦿ fotbal; futsal; goalball
- ⦿ judo
- ⦿ plavání (Pražské centrum zrakově postižených plavců)

Sport

- ⦿ veslování
- ⦿ showdown (<http://showdown.brailnet.cz/>)
- ⦿ lukostřelba nevidomých (Jiří Mojžíšek)
- ⦿ lyžování – běžecké; sjezdové
- ⦿ tandem snowboard
- ⦿ Tyfloturistický oddíl při Škole Jaroslava Ježka
- ⦿ Horolezecký oddíl Matahari; lezení na stěně

Sport

- ⦿ střelba (zvuková; ostrá)
- ⦿ šachy
- ⦿ vzpírání (silový trojboj)
- ⦿ para triatlon
- ⦿ rádiový orientační běh
- ⦿ baseball
- ⦿ windsurfing

Sport

- ⦿ vodní turistika (spíše rafty)
- ⦿ břišní tance pro zrakově (TyfloCentrum Praha)
- ⦿ ...

Četba

- ⦿ Knihovna Jiřího Mahena v Brně
- ⦿ Macanova knihovna v Praze
- ⦿ Krajská knihovna Karlovy Vary

Četba

- ◉ Co vlastně ti nevidomí dělají?
 - na stránkách sdružení Okamžik
 - knihy prózy a poezie nevidomých autorů; tvůrci: Jiří Mojžíšek, Miroslav Michálek, Jiřina Holeňová, Delicie Nerková, Jan Slabý, Radek Seifert, Petr Haken, Pavla Šuranská a Renata Rucká, ilustrace jsou dílem nevidomé Pavly Francové.

Četba

- Nevídáno

- Kniha autorů Miroslava Michálka, Pavly Francové a Jana Jakeše (vydalo sdružení Okamžik)

Četba

- ⦿ Trafika – Noviny pro zrakově postižené čtenáře
 - služba společnosti Brailcom
 - bezplatné čtení novin a dalších periodik v elektronické podobě (on-line nebo ke stažení)
 - v současné době 33 titulů

Cestování, internet, kurzy,

...

- ⊙ Cestování
 - Projekt Disway
- ⊙ surfování na internetu
 - informace a zábava
- ⊙ jazykové kurzy, různé přednášky, semináře

Zajímavé TV dokumenty

- Lidské osudy – Anton Mészáros
- 16 hadů na hlavu

Lidské osudy – Anton Mészáros

- ☉ hudebník, skladatel, sportovec, spisovatel

(Vzpomínky psané ve tmě), ...

- ☉ Konzervatoř v Brně

- ☉ <http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/10123229618-lidske-osudy/307295350280003>

16 hadů na hlavu

- ⦿ Axmanova technika modelování
- ⦿ Tasov na Vysočině

- ⦿ <http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/10213538372-sestnact-hadu-na-hlavu/>

Sbírky a projekty, organizace

- ⦿ Bílá pastelka
- ⦿ Světluška
- ⦿ Nadace Leontinka
- ⦿ organizace podporující volnočasové
aktivity ZP

Bílá pastelka

- ⦿ sbírka pro nevidomé a slabozraké
- ⦿ od roku 2000 (15 let)
- ⦿ hlavní pořadatel SONS ČR (založen 1996)
- ⦿ dobrovolníci
- ⦿ podpora projektů
 - Výcvik vodících psů, Odstraňování bariér, Pomůcky, Četba, Digitalizace, Umění a kultura
 - Mezinárodní den bílé hole

Mezinárodní den bílé hole

- 15. říjen
- na celém světě jako White Cane Day / White Cane Safety Day

Světluška

- od roku 2003
- provází děti a dospělé s těžkým ZP na jejich cestě k samostatnosti, financuje projekty, které rozvíjí talent a tvořivé schopnosti lidí se ZP
- projekty
 - Den POTMĚ s osobnostmi; Noční běh pro Světlušku; Koncert Světlo pro Světlušku; Pohádky od Světlušky; Kavárna POTMĚ; ...

Světluška

- ⦿ Pohádky pro Světlušku
 - zvukové – ke stažení na internetu
 - různí autoři
 - vypraví Jiří Macháček

<http://svetluska.centrum.cz/pohadky/index.phtml>

Světluška

☉ Kavárna POTMĚ

- poprvé v roce 2006 na MFF Karlovy Vary
- sehraný tým nevidomých číšníků, barmanů, průvodců a hostesek obsluhuje ve zcela zatemněném prostoru
- „turné“ v letních měsících (autobus)

Nadace Leontinka

- ⦿ od 2008
- ⦿ Jindřich Lukavský
- ⦿ projekty
 - Osobní asistence, Stipendium, Partneři, Ve škole, Sport, Raná péče, Hudba, Technika, V nemocnici, Neviditelný svět

Volný čas ZP podporují

- TyfloCentra, o.p.s.
- Tyflokabinet České Budějovice, o.p.s.
- Český svaz zrakově postižených sportovců
- SONS ČR
- Tandem Brno
- Středisko Teiresiás
- Knihovna Jiřího Mahena; Knihovna K. E. Macana
- ...

Některé akce pro ZP v krajích

- akce v Jihočeském kraji
- akce v Karlovarském kraji
- akce v Královéhradeckém kraji
- akce v Moravskoslezském kraji
- akce v Jihomoravském kraji

Jihočeský kraj

- ⦿ Stezky pro handicapované a areál pro nevidomé turisty v Národním parku na Šumavě
 - zpřístupnění zajímavých oblastí i pro tělesně a zrakově postižené lidi
 - chystaný také areál lesních her pro nevidomé

Karlovarský kraj

- ⦿ Zámek Bečov nad Teplou – Relikviář sv. Maura
 - speciální prohlídka s haptickým modelem Relikviáře sv. Maura v měřítku 1:1 s odlitky 14 sošek a 12 reliéfů

Královéhradecký kraj

- ⦿ "Muzeum na dotek"
 - Regionální muzeum a galerie Jičín
 - součástí stálé expozice tzv. haptická skříň s 12 dvířky s 12 muzejními předměty
 - prostor vybaven dalšími prvky pro nevidomé (naváděcí lišta, popisy předmětů a návod v Braillově písmu i v černotisku)

Královéhradecký kraj

⦿ Zámek Častolovice

- renesanční zámek paní hraběnky Sternbergové
- haptická stezka do období od renesance po biedermeier
- zámecké prostory, park, kavárna, restaurace
- do všech prostor možný vstup i s vodícím psem

Moravskoslezský kraj

- ◎ Cyklotrasy pro nevidomé a slabozraké
 - cca 80 km speciální tandemové cyklotrasy méně frekventovanými Beskydskými oblastmi
 - specifické mezinárodní a Euro značení (bílé oko na bílomodrém pozadí), místa k odpočinku, venkovní mapy

Moravskoslezský kraj

- ⦿ Muzeum Novojičínska, p.o.
 - "Využívání přírodních surovin v lidové kultuře Beskyd" – tvůrčí dílny pro žáky ZŠ a MŠ z okolních obcí, seniory, slabozraké a nevidomé
 - přiblížení zaniklé technologie aktivní formou

Moravskoslezský kraj

- ◎ MINIUNI – svět miniatur
 - Ostrava vedle areálu Výstaviště Černá louka
 - areál s 34 modely významných světových staveb (Eiffelova věž, 7 starodávných divů světa, šikmá věž v Pise, Staroměstská radnice, ...) v měřítku 1:25; jezírka i s modelem lodi Stefan Bathory; železniční tratě v měřítku 1:22,5

Jihomoravský kraj

- ⦿ Technické muzeum v Brně – Kultura nevidomých
 - zpřístupnění fondů TMB i dalších muzeí nevidomým a slabozrakým (zvuková knihovna, publikace v reliéfní latince a Braillově písmu)
- ⦿ Model města Brna roku 1645 na Moravském náměstí v Brně
 - bronzová plastika z roku 2010

Jihomoravský kraj

- ⦿ Astronomie nevidomým – tyfloastronomie
 - příručka Petra Závodského popisuje tyflografiku užívanou v astronomii pro nevidomé
- ⦿ Dotkněte se hvězd
 - web s pořadem brněnské hvězdárny pro zrakově handicapované návštěvníky, i se zvukovými konzervami astronomie a záznamy historických okamžiků kosmonautiky

Jihomoravský kraj

- ⦿ Žalář dotekem – Špilberk
 - haptická cela – součástí hmatové expozice i nástroje tortury používané k „přiznání“
 - popisky v Braillově písmu
- ⦿ Záhon pro nevidomé v Brně
 - speciální záhon v Tyršově sadu
 - možno si na rostliny sáhnout a název se dozvědět z cedulek v Braillově písmu

Jihomoravský kraj

- ⦿ Moravská galerie v Brně
 - kolekce uměleckých děl pro nevidomé a slabozraké + výstavní projekty
- ⦿ Expozice Napoleon – Austerlitz
 - Slavkov u Brna
 - moderní rozsáhlá expozice věnovaná bitvě tří císařů u Slavkova

Jihomoravský kraj

- ⦿ Bosou nohou z Valtic do Rakouska
 - v ČR rarita (v Německu a Rakousku oblíbené)
 - trasa cca 5 km z rakouského Schrattenbergu k Valticím (na Kolonádu)
 - devět zastávek, kde se lze projít bosí po kůře, šiškách, písku, kamenech, balancovat na vratkém mostě z dřevěných trámů, odpočinout si na dřevěných lehátkách

Jihomoravský kraj

- ⦿ Jeskyně Blanických rytířů v Kunštátu
 - podzemní haptická výstava soch v nadživotní velikosti – sochař S. Rolínek
 - součástí areálu smyslová zahrada (zajímavé rostliny, které si lze osahat, také zvukové vjemy – protékající potok, zurčící fontána)

Podpora volného času ZP:

- www.centrumpronevidome.cz; www.tyflocentrum-hk.cz;
www.tyflocentrumjihlava.cz; www.tyflocentrum-kv.cz;
liberec.tyflocentrum.cz; www.tyflocentrum-ol.cz;
www.tyflocentrum-ova.cz; www.tcpce.cz; www.tc-plzen.cz;
praha.tyflocentrum.cz; www.tyflo-usti.cz
- <http://www.tyflokabinet-cb.cz/>
- <http://www.sport-nevidomych.cz/>
- <http://www.sons.cz/akce/index.php>
- <http://www.brailnet.cz/tandembrno>
- www.teiresias.muni.cz/
- <http://www.kjm.cz>; <http://www.ktn.cz>
- www.spolumat.cz/

Použité zdroje

- <http://www.nevidomimezinami.cz/>
- <http://www.okamzik.cz/main/okamzik/Webby/index.html>
- http://www.okamzik.cz/main/okamzik/Kultura_knihovna/index.html
- <http://www.hmatelier.cz/>
- <http://www.helpnet.cz/zrakove-postizeni>
- http://svetluska.centrum.cz/Kavarna_POTME.phtml
- <http://svetluska.centrum.cz/clanek.phtml?id=2>
- <http://www.bilapastelka.cz>
- <http://www.bilapastelka.cz/o-bile-pastelce/tradice>

Použité zdroje

- <http://www.organizacenevidomych.cz/plan-cinnosti/>
- <http://www.helpnet.cz/zrakove-postizeni/kultura-sport-zajmova-cinnost/kultura>
- <https://www.kjd.cz/>
- <http://www.sport-nevidomych.cz/>
- <http://www.nadaceleontinka.cz/o-nadaci/>
- <http://www.teiresias.muni.cz/futsal-pn/main.php?strana=uvod>
- <http://www.makabaratrio.com/>
- [Sportovní hry zdravotně postižené mládeže \(Blansko 2. – 6. 6. 2014\)](#)

Použité zdroje

- ⦿ <http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/10213538372-sestnact-hadu-na-hlavu/>
- ⦿ <http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/10123229618-lidske-osudy/307295350280003>
- ⦿ <http://www.youtube.com/watch?v=Q7sf8Rzf8rs&feature=share&list=UU4t6EKWI3sXePndAsUauEyA&index=2>
- ⦿ <https://www.youtube.com/watch?v=6tQSeNFAmLQ>
- ⦿ <https://www.youtube.com/watch?v=fAq1Ui65EcQ>
http://www.youtube.com/watch?v=wz_qPvuMTYU
<https://www.youtube.com/watch?v=YOCIOtBNKH0>

Použité zdroje

- ⦿ http://pelhrimovsky.denik.cz/zpravy_region/z-hadu-se-da-vytvorit-oblicej-idomovni-znameni.html
- ⦿ <http://www.tyflonet.cz/>
- ⦿ <http://www.tyflonet.cz/volnocasove-aktivity>
- ⦿ <http://www.emuzeum.cz/bezbarier/>
- ⦿ <http://www.emuzeum.cz/bezbarier/projekty-v-ceske-republice/projekty-a-vystavy-pro-zrakove-znevychodnene/>
- ⦿ http://www.tyden.cz/rubriky/kultura/divadlo/meetfactory-uvede-hru-druhy-breh-s-nevidomymi-herci_269042.html#.VGwHdjSG9hI

Použité zdroje

- <http://www.apogeum.info/>
- <http://www.apogeum.info/index.php?kat=6>
- <http://is.muni.cz/do/1499/el/estud/fsps/js08/tanec/index.html>
- <http://www.bezmezi.cz/o-nas-2/>
- http://www.klubzdravazada.cz/cesta/index.php?option=com_content&view=article&id=193:brisni-tanec-pro-zrakove-postizene&catid=7:clanek&Itemid=6
- <http://www.slepisi.eu/>
- <http://www.slepisi.eu/cs/ohlasy-v-mediich>

Použité zdroje

- ⦿ <http://blindarchery.wz.cz/>
- ⦿ <http://www.activemotion.ch/en/tandemsnowboard.html>
- ⦿ <http://www.lezec.cz/clanek.php?key=11401&nazev=aconcagua>
- ⦿ http://xman.idnes.cz/obcas-se-mi-povede-traserovi-ujet-rika-nevidomy-surfat-p15-/xman-adrenalin.aspx?c=A101028_173218_xman-adrenalin_fro

